

Дафн пайтида айтиладиган нарсалар | Фикҳ дарслари (276-дарс)

19:00 / 04 апрель 868

Имом Жалолиддин Суютий «Шарҳис-Судури би шарҳи ҳолил мавта вал қубури» номли китобларининг «Дафн пайтида айтиладиган нарсалар» бобида, жумладан, қуйидагиларни келтирадилар:

ذُبَعُ نَعْيِ نَارِبِّ طَلَا يَورِ
نُبِءِ عَالِغِ لَانِبِ نَمَحَّرِ لَ
لَاقِ لَاقِ هَيْبَ نَعْيِ جَالِجِ لَ
يُدِلْ أَخِ وَبِأَجَالِجِ لَ يَبِأِ يَلِ
يَنْدِخِ لَأَفِ تِمِ إِذِإِ يَنْبِ أَيِ
يَدْخِلِ يَفِ يَنْتَعِضَ وَ إِذِإِ

لَمْ يَلْعَوْاْ هَلْ لَّا مُسَبِّحٌ لِّقَفِّ
يَلْعَعُنُّنَّ شُمَّثٌ هَلْ لَّا لُؤْسَر
ذُنْعُ أَرْقَا مُثٌ ، أَنْ شَبَّارْتَلَا
رَقَبُ لَّا هَجَاتِ فَب - يَسْأَرُ
تُعَمَّسُ يِّنَافٍ - أَوْتَمَّتْ أَخَو
هَنْعُ هَلْ لَّا يَضَرُّ هَلْ لَّا لُؤْسَر
لِّذُلِّ وُقَي

Табароний Абдуррахмон ибн Алаа ибн Лажлаждан, у отасидан ривоят қилади:

«Отам Лажлаж Абу Холид менга: **«Болажоним! Вафот этганимда мени лаҳадга қўй. Мени лаҳадимга кўйганимда «Бисмиллаҳи ва алаа миллати Расулиллаҳи», дегин. Сўнгра устимга тупроқ тортгин. Кейин бош тарафимда Бақаранинг аввали ва охирини қироат қилгин. Мен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг шуни айтаётганларини эшитганман», деди».**

Яна ўша китобнинг «Маййитга ёки қабрга Қуръон қироат қилиш» бобида имом Жалолиддин Суютий раҳматуллоҳи алайҳи қуйидагиларни ёзади:

«Мусулмонлар барча асрларда ҳеч қандай инкорсиз жамланиб, ўликларига қироат қилиб келмоқдалар. Бас, бу нарса ижмоъ бўлади. Буларнинг ҳаммасини Ҳофиз Шамсуддин Абдул Воҳид Мақдисий Ҳанбалий шу масала бўйича таълиф этган китобида зикр қилган.

Қабрга қироат қилишга келсак, унинг шариатда борлигига бизнинг асхобларимиз ва бошқалар жазм қилганлар.

Заъфароний: «Шофеъий раҳимахуллоҳдан қабр олдида қироат қилиш ҳақида сўрадим. «Ҳечқиси йўқ», деди.

Имом Аҳмад ибн Ҳанбал буни аввал инкор қилар эди, чунки унга бирор ривоят етмаган эди. Унга ривоят етганда, ўз фикридан қайтган».

Имом Жалолиддин Суютийнинг «Шарҳис-Судури би шарҳи ҳолил мавта вал кубури» номли китобида зикр қилинган, имом Аҳмад ибн Ҳанбалга қабр устида қироат қилишга ҳужжат бўлган ривоятнинг қандай етганини шайх Абдулфаттоҳ Абу Ғудда раҳматуллоҳи алайҳи «Саласу расоила фий истиҳбоби дуои ва рафъул ядаини фийҳи баъдас-салавотил мактуба» номли китобга ёзган муқаддимада ўқиймиз:

«Ибн Қайюм «Китобур руҳ»нинг аввалида (51-бетда) зикр қилади: «Халлол айтди:

«Ҳасан ибн Аҳмад Варроқдан, у Али ибн Мусо Ҳаддоддан ривоят қилади:

«Аҳмад ибн Ҳанбал ва Муҳаммад ибн Қудома Жавҳарий билан бирга жанозада эдим. Маййит дафн қилинганида, бир кўр киши қабр ёнида ўтириб, қироат қила бошлади. Шунда Аҳмад унга:

«Эй, сен! Қабрнинг ёнида қироат қилиш бидъатдир!» деди.

Мақбарадан чиққанимизда Муҳаммад ибн Қудома Аҳмад ибн Ҳанбалга:

«Эй Абу Абдуллоҳ! Мубашшир Ҳалабий ҳақида нима дейсан?» деди.

«Ишончли одам», деди.

«Ундан бирор нарса ёзганмисан?» деди.

«Ҳа», деди.

«Мубашшир менга Абдурраҳмон ибн Алаа Лажлаждан, у отасидан хабар берди. Ўша одам дафн қилинганидан сўнг бош тарафида Бақаранинг аввали ва охирини ўқишни васият қилган ва «Ибн Умарнинг шундай васият қилганини эшитганман», деган экан», деди.

Шунда Аҳмад унга:

«Қайтиб бориб, ҳалиги одамга айт, қироат қилаверсин», деди».

Имом Аҳмадни Аллоҳ раҳм қилсин. У билан ҳақнинг орасида адоват йўқ эди» (7-8-бетлар).

Ҳадиси шарифда ривоят қилинганки, сафарга чиққан бир одам билмасдан қабр устига қапа тикиб олади. Кейин қабр ичидаги инсон Таборак сурасини охиригача қироат қилганини эшитиб, буни Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга зикр қилинганда, у зот:

«У (Таборак сураси) ман қилувчидир. У нажот берувчидир. Унга қабр азобидан нажот беради», деганлар.

Ўликнинг қабр ичида туриб, Қуръон қироат қилгани собит бўлганидан кейин тириклар қабр устида туриб қироат қилишларини нима учун ман қилиш керак?!

Шунинг учун бизда дафндан кейин Таборак сурасини қироат қилиш одат бўлган.

Бошқаларда, масалан, Либияда Ёсин сурасини қироат қилиш одат бўлган.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.